№ 98. Piątek 26. Kwietnia 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 25. kwietnia. Dnia 24. kwietnia r. b. wydana i rozesłana została z c. k. galic. drukarni rządowej we Lwowie część III. Dziennika praw państwa dla królestwa Galicyi i Bukowiny z r. 1860.

Ta część zawiera:

Nr. 38. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości i nadkomendy wojskowej z dnia 13. lipca 1860, obowiązujące w całej monarchii, z wyjątkiem Lombardo-weneckiego królestwa, względem sprzedawania i zadłużenia majątku katolickich kościołów prebend i duchownych zakładów.

Nr. 39. Najwyższy reskrypt Jego Mości Cesarza do najdostojniejszego Arcyksięcia, Pana prezydenta rady państwa z dnia 17. lipca 1860, mocą którego komunikuje się Temuż najwyższe postanowienie, iż Jego c. k. apostolska Mość niezaprowadzi na przyszłość nowych podatków i ciężarów, ani nie podniesie istniejących pozycyi podatkowych i należytości przy podatkach stałych, przy podatku konsumcyjnym, tudzież przy spłatach od spraw spornych, dokumentów, pism i czynności urzędowych, nakoniec nie zaciągnie nowych pożyczek bez przyzwolenia wzmocnionej rady państwa, z wyjątkiem wypadków niebezpieczeństwa wojny.

Nr. 40. Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, tudzież nadkomendy wojskowej z dnia 20. lipca 1860, obowiązujące w całej monarchii, względem traktowania religijnej sekty nazwanej „Nazareńczykami" „Nazareuszami" czyli „Następcami Chrystusa".

Nr. 41. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 27. lutego 1860, obowiązujące w całej monarchii, względem fasyonowania za drugie dziesięcioletnie przedmiotów podlegających ekwiwalentowi należytości.

Nr. 42. Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 6. sierpnia 1860, obowiązujące w królestwie Galicyi z Wielkiem księstwem Krakowskiem i w księstwie Bukowiny, mocą którego podaje się do wiadomości chwila ustania działalności rządów krajowych w Krakowie i w Czerniowcach, niemniej tameczno krajowych władz budowniczych, tudzież władz obwodowych w Wadowicach, Bochni i Jaśle, dalej rozpoczęcie działalności władzy obwodowej w Czerniowcach i wydane zostają potrzebne z tego powodu przechodnie postanowienia polityczne i sądowe.

Nr. 43. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 28. sierpnia 1860, obowiązujące w krajach koronnych Austryi poniżej i powyżej Anizy, Salcburgu, Styryi, Karyntyi, Krainie, Gorycyi i Gradysce, Istryi i w mieście Tryeście wraz z okręgiem jego, Tyrolu i Forarlbergu, Czechach, Morawii, górnym i dolnym Szlasku, Galicyi, Krakowie i na Bukowinie w królestwie Lombardo-weneckiem i w Dalmacyi, mocą którego, począwszy od dnia 1. października 1860, w życie wchodzą jednostajne postanowienia względem miejsca i obliczenia terminu do założenia rekursów we wszelkich rodzajach postępowania, tak w sprawach spornych jak niespornych.

Nr. 44. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 7. września 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych wyjąwszy Pogranicze wojskowe i Dalmacyę, o nałożeniu podatku na gorzelnie, produkujące gorzałkę z niezdrowych kartofli w okolicach zgnilizną kartofli dotkniętych.

Nr. 45. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 12go września 1860, mocą którego §§. 461 i 466 powszechnej księgi ustaw cywilnych, objaśnione zarazem przepisy, wydane zostają celem zachowania praw tak wierzycieli hypotecznych, jak właścicieli dóbr zastawionych.

Nr. 46. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 21go września 1860, dotyczące dalszej kompetencyi sądu krajowego w Opawie względem zbrodni, o których mowa w §§. 58 do 66 księgi ustaw karnych.

Nr. 47. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, tudzież nadkomendy wojsk z dnia 29. września 1860, dotyczące toku prawnego przeciw rozstrzygnieniom sądów konsularnych w Gałaczu, Brahilowie i Tulczy w sprawach cywilnych.

Nr. 48. Cesarskie rozporządzenie z dnia 2. października 1860, co się tycze przeniesienia upoważnienia do wyjątkowych zezwoleń na małżeństwo, przysłużającego wedle §. 8 ustawy o uzupełnieniu wojska władzom politycznym krajowym, na władze obwodowe (władze komitetowe i delegacye prowincyonalne).

Nr. 49. Patent cesarski z dnia 8. października 1860, obowiązujący w całej monarchii, dotyczący rozpisania podatków bezpośrednich na rok administracyjny 1861.

Nr. 50. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 13go października 1860, obowiązujące w całem państwie, mocą którego celem zastosowania się uwiadomione zostają wszystkie sądy cywilne o postępowaniu §. 167 regulaminu, wydanego dla c. k. zakładów edukacyjnych wojskowych, co się tycze sądownictwa nad indywiduami w nich się znajdującemi.

Nr. 51. Rozporządzenie nadkomendy wojskowej, ministerstwa spraw wewnętrznych, tudzież ministerstwa skarbu z dnia 17. października 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy Pogranicze wojskowe, wszakże z wyłączeniem komun Pogranicza wojskowego, dotyczący ustanowienia taxy uwolnienia od służby wojskowej na rok 1861.

Nr. 52. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 19go października 1860, obowiązujące w całej monarchii, wyjąwszy Pogranicze wojskowe, mocą którego obwieszcza się, iż Rosya przystąpiła do grona państw, zachowujących naprzeciwko cesarstwu austryackiemu wzajemność, w myśl drugiego ustępu §. 66 ustawy karnej.

Nr. 53. Manifest cesarski z dnia 20. października 1860.

Nr. 54. Dyplom cesarski z dnia 20. października 1860, względem regulacyi wewnętrznych stosunków politycznych monarchii.

Nr. 55. Rozporządzenie cesarskie z dnia 21. października 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem królestwa Lombardo-weneckiego, względem bicia zdawkowej monety miedzianej po cztery krajcary waluty austryackiej.

Nr. 56. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 24. października 1860, względem wydania nowej monety zdawkowej miedzianej po cztery krajcary waluty austryackiej.

Nr. 57. Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu z dnia 24. października 1860, obowiązujące w Królestwie Galicyi i Lodomeryi, w Wielkiem księstwie Krakowskiem i księstwie Bukowińskiem, dotyczące kompetencyi w sporach, pochodzących ze stosunku byłego związku poddańczego

Nr. 58. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 1. listopada 1860, obowiązujące w niemiecko-sławiańskich krajach koronnych, o zniżeniu wymiaru podatkowego na moszcz z owoców, używany przez posiadaczy gruntowych jako napój domowy.

Nr 59. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 2. listopada 1860, obowiązujące w całym obrębie państwa, dotyczące dalszej kompetencyi sądów krajowych w Celowcu i Lublanie względem zbrodni traktowanych w §§. 58 aż do 66 księgi ustaw karnych.

Nr. 60. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 6. listopada 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy Dalmacyę i Pogranicze wojskowe, co do używania sztucznych aparatów do mierzenia spirytusu przy produkcyi wódki z niezdrowych kartofli celem wymierzenia podatku wedle ilości i stopnia wyrobu.

Nr. 61. Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 7. listopada 1860, o zniesieniu expozytury głównego urzędu celnego w Rzeszowie, a ustanowieniu głównego urzędu celnego, klasy II. we dworcu kolei żelaznej w Przemyślu.

Nr. 62. Cesarskie rozporządzenie z dnia 17. listopada 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy królestwo lombardo-weneckie, względem wydania biletów monetowych.

Nr. 63. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 19. listopada 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy królestwo lombardo-weneckie, dotyczące wydania biletów monetowych na 10 c.

Nr. 64. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 27. listopada 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem królestwa lombardo-weneckie i Pogranicza wojskowego, dotyczące opłaty ustanowionych w rozporządzeniu z dnia 22. kwietnia 1860, Dziennik praw Państwa nr. 102 należytości stem-

plowych i bezpośrednich od zameldowań przemysłowych i prośb o koncesye przemysłowe.

Nr. 65. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 18. grudnia 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, względem należytości od wykazów, wydanych przez c. k. sądy handlowe w przedmiocie zaprotokołowań i wykryśleń firm handlowych, tudzież względem obwieszczenia tych wykazów.

Nr. 66. Roporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 21. grudnia 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, względem zaprowadzenia stemplowanych kopert listowych i wydania nowych mark listowych i gazetowych.

Nr. 67. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 24. grudnia 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, w których moc ma powszechna lub zachodnio-galicyjska procedura sądowa, wyjąwszy Pogranicze wojskowe, dotyczące podpisu adwokata na podaniach, nie mieszkającego w siedzibie sądu.

Nr. 68. Cesarskie rozporządzenie z dnia 27. grudnia 1860, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, względem wypłaty prowizyi od pożyczki narodowej w banknotach z dopłatą na srebra.

Sprawy krajowe.

Lwów, 25. kwietnia. Ósme posiedzenie sejmu krajowego zagaił marszałek JO. ks. Leon Sapieha o godzinie $10^1/_2$ przed południem. Po zatwierdzeniu protokołu rozpraw ostatniego posiedzenia, odczytanego przez sekretarza posła Zatwarnickiego, potwierdziło zgromadzenie na wniosek posła Ławrowskiego referenta komisyi wybranej do sprawdzenia wyborów wybór posła Lazara Dubsa; poczem posłowie Antoni Pawęcki i Lazar Dubs złożyli według przepisanej formuły przyrzeczenie miasto przysięgi w ręce marszałka.

Następnie uchwaliło zgromadzenie jednogłośnie wniosek przedłożony przez posła Krzeczunowicza imieniem komisyi wnioskodawczej tej treści: 1) sejm przedłoży sankcyi Najjaśniejszego Pana uchwałę, aby prace katastralne około oszacowania gruntów zostały przerwane; 2) poleca się wydziałowi krajowemu, aby tę sprawę zbadał i projek w tym względzie sejmowi przedłożył. Przytem uchwalono na wniosek posła Wielogłowskiego prosić Najjaśniejszego Pana ze względu na obwód krakowski o rewizyę aktów katastralnych.

Wniosek referenta komisyi wnioskodawczej posła Smarzewskiego: ażeby wydział krajowy przedstawił sejmowi na najbliższem zebraniu projekta względem zmian ordynacyi wyborczej i względem zmian statutu krajowego, jednogłośnie został przyjęty.

Z powodu petycyi do sejmu podpisanej przez kilkunastu obywateli Krakowskich, poseł Helcel wniósł zapytanie do obecnego c. k. wiceprezydenta Namiestnictwa W. Karola Moscha, o ile środki policyjne w ostatnich dniach przeciw młodzieży akademickiej w Krakowie były użyte. Wiceprezydent odpowiedział na to zapytanie, że rząd czuł się obowiązanym, małe złe usunąć, żeby większemu zapobiedz.

Zgromadzenie przeszło do porządku dziennego i uchwaliło jednogłośnie polecić wydziałowi krajowemu, ażeby wypracował projekt ustawy gminnej i sejmowi do uchwały przedłożył.

Wniosek względem polepszenia bytu niższego duchowieństwa, mianowicie ażeby polecono wydziałowi krajowemu, by tę sprawę rozpoznał i zdał z niej sprawę sejmowi, na propozycyę wniesioną przez posła ks. Szwedzickiego, jako niebędący na czasie, nie przyszedł pod głosowanie.

Wniosek przedłożony przez referenta komisyi posła Adama hr. Potockiego, ażeby wydział krajowy wypracował projekt względem zaprowadzenia ustnego i jawnego postępowania sądowego i przedłożył go sejmowi, jednogłośnie został uchwalony.

Poseł Smarzewski oznajmił, że posłowie ks. Kuryłowicz i Baum złożyli do komisyi wnioski względem zaprowadzenia ksiąg hypotecznych i względem utworzenia zakładów kredytowych dla gmin wiejskich.

Na przedstawienie referenta obadwa te wnioski odesłane zostały do wydziału krajowego z poleceniem, żeby je zbadał i zdał sprawę sejmowi.

Dalszy wniosek komisyi przedłożony przez posła Krzeczunowicza, ażeby nafta nie została uznana za regale górnicze, i ażeby rozporządzenie ministeryalne z dnia 16. listopada 1860 uznające naftę za regale zostało cofnięte, uchwalony został jednogłośnie.

Przy zamknięciu posiedzenia oznajmił poseł książę Jerzy Lubomirski, że złożył do laski marszałkowskiej dwa wnioski, jeden tyczący się zakładu narodowego imienia Ossolińskich, drugi względem wykluczenia języka niemieckiego z uniwersytetu lwowskiego a zaprowadzenia wykładu nauk po polsku i w stosunku po rusku.

Posiedzenie zamknięte zostało przez marszałka o godzinie 3. po południu. Przyszłe posiedzenie zapowiedziane na dzień 26. b. m. o godzinie 10tej przed południem.

(Nowiny dworu. — Losowanie obligacyi. — Doniesienia z Węgier.)

Wiedeń, 23. kwietnia. Jego c. k. Apostolska Mość raczył wczoraj po południu udzielać wiele audyencyi prywatnych.

— Dnia 16. kwietnia b. r. na jedynastem losowaniu obligacyi długu państwa powstałych z spłacenia obligacyi krakowsko-górnoszląskiej kolei żelaznej, i na dwunastem losowaniu akcyi z prawem pierwszeństwa tej kolei żelaznej, wylosowano efekta przytoczone w dwóch załączonych wykazach podług postępu arytmetycznego.

Wypłata gotówką obligacyi wylosowanych nastąpi d. 1. lipca b. r. w domu wekslowym E. Heimanna w Wrocławiu, za ukazaniem obligacyi oryginalnych, należących do nich talonów, i niezapadłych jeszcze kuponów procentowych podług wartości nominalnej w talarach pruskiego kurantu.

Wylosowane akcye z prawem pierwszeństwa krakowskiej-górno-szląskiej kolei żelaznej będą wypłacane gotówką d. 1. lipca b. r. w głównej kasie krajowej w Krakowie, a to podług nominalnej wartości w talarach pruskiego kurantu za ukazaniem oryginalnych akcyi i jeszcze nie zapadłych kuponów procentowych.

W tych przypadkach, gdzie wylosowane obligacye, albo akcye z prawem pierwszeństwa albo nie przypadające jeszcze kupony lub talony załączone być nie mogą, postąpi się według postanowień obwieszczenia względem losowania, które się odbyło dnia 15. kwietnia 1851.

Procenta obligacyi krakowsko-górno-szląskiej kolei żelaznej będą wypłacane w dniu w którym zapadają w domu wekslowym E. Heimanna w Wrocławiu, procenta zaś akcyi z prawem pierwszeństwa tej kolei w głównej kasie krajowej w Krakowie za ukazaniem i poprzedniczem zlikwidowaniem odnośnych kuponów, według wartości nominalnej w talarach pruskiego kurantu.

— Książę Petrulla, który przed kilkoma dniami powrócił tu z Rzymu na Mnichów, był przedwczoraj w południe na osobnej audyencyi u Jego Mości Cesarza i miał zaszczyt doręczyć Najjaśniejszemu Panu własnoręczny list Króla Franciszka. Książę Petrulla przywiózł również własnoręczny list Królowy do Jej Mości Cesarzowej jako też kilka fotografii odnoszących się do ostatniego pobytu Ich Mość królestwa w Gaecie. Jak słychać, pozostanie książę Petrulla na teraz w Wiedniu.

— Peszteńska izba handlowo-przemysłowa otrzymała zapytanie z wysokiego namiestnictwa, czyli uważa istnienie tej instytucyi za potrzebne i nadal, i jakieby należało zaprowadzić zmiany w jej urządzeniu?.. Izba w odpowiedzi swej wykazuje użyteczność izby, a zarazem dowodzi, że istnienie jej jest koniecznie potrzebnem. Izba wnosi aby oprócz w Peszcie ustanowić nadto izby handlowe w Preszburgu, w Oedenburgu, w Koszycach, w Temeszwarze lub Aradzie, we Fiumie, w Zagrabiu wreszcie dla Siedmiogrodu w Klausenburgu, i w Kronsztadzie. Izby te mają się zajmować wyłącznie sprawami handlowemi, przemysłem fabrycznym i komunikacyami. Dla innych gałęzi przemysłu mają być inne izby ustanowione. Izba załączyła także projekt statutów dla organizacyi tych izb.

Anglia.

(Doniesienia z Petersburga.)

Londyn, 20. kwietnia. *Globe* donosi: Podług telegramu z Petersburga odbyła się tam konferencya reprezentantów europejskich, na której książę Gorczakow żądał, aby utworzono w Konstantynopolu stałą komisyę dla obrony chrześcian tureckich i nadzoru tureckiej administracyi. Poseł angielski oparł się temu żądaniu. Nie wiemy, dodaje *Globe*, czy ta wiadomość jest prawdziwa, lecz uważamy ją za podobną do prawdy. To pewna, że Anglia sprzeciwi się takiemu żądaniu stanowczo, przynajmniej o ile na to przyzwoitość dyplomatyczna pozwoli.

(Rozprawy parlamentu z 16. i 17. kwietnia.)

W izbie niższej kanclerz księstwa Lancaster, sir G. Grey wyraża nadzieję, że pan Horsfall odroczy swój zapowiedziany wniosek odnoszący się do prawa morskiego, gdyż pierwszy minister i sekretarz spraw zagranicznych przeszkodzeni są zasiąść na swych krzesłach w izbie. (Lord Palmerston cierpi jeszcze ciągle na podagrę, zamyślał jednak, jak nadmienił sir G. Grey, zasiąść dziś znowu w parlamencie. Lord J. Russell obchodził wczoraj zaślubiny drugiej swej córki.) Horsfall oświadcza, iż gotów jest swój wniosek do piątku odroczyć. Gregory, który oznajmił, że uwagę izby zwróci na stosowność spiesznego uznania nowej południowej federacyi amerykańskiej, oświadcza, że ten przedmiot aż za czternaście dni wniesie pod obrady. Mówi następnie, że we czwartek będzie interpelował sekretarza spraw zagranicznych względem okupacyi San Domingo przez Hiszpanię.

Gdy 17go w izbie niższej Mr. Milnes zaproponował drugi odczyt listu, którego zamiarem jest znieść w Anglii zakaz małżeństwa pomiędzy szwagrem a szwagrową, to jest, aby żaden wdowiec nie mógł się żenić z siostrą zmarłej swojej żony, wystąpił Mr. Hunt z następującą poprawką:

„Izba zechce oświadczyć, że podług jej zdania każden krok byłby najszkodliwszy, któryby zmierzał do postawienia na nierównej stopie praw o małżeństwie ze względu na zakazane stopnie w różnych częściach połączonego Królestwa.“

Bil bowiem zawiera dodatek, który Irlandyę i Szkocyę wyłącza od tego postanowienia. To stało się tylko dla tego, rzekł Mr. Hunt, aby z bilem pojednać członków irlandzkich i szkockich, którzy w każdym razie głosowaliby przeciw niemu, gdyby nie zrobiono powyższego wyjątku, a to z powodu, iż w Irlandyi i Szkocyi panuje powszechna niechęć ku małżeństwu tego rodzaju. Powstała dosyć długa debata, w której jednak znakomitości parlamentarne nie brały wcale udziału. Przy głosowaniu oświadczyło się 172 głosów za drugim odczytem bilu, a 177 przeciw, a tak bil większością 5 głosów odrzucono. Opozycya izby przyjęła ten rezultat grzmiącemi oklaskami.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Sprawa szlachectwa.)

Paryż, 20. kwietnia. W liście napisanym do Cesarza dla wstrzymania konfiskaty broszury księcia Aumale, nazywa książę Napoleon sam to pismo „manifestem orleanistów.“ Książę sądzi, że patryotyzm Francyi osądzi ten *pamflet* tak, jak na to zasługuje. Widocznie też nie żąda książę Aumale niczego więcej. Zresztą zdaje się, że sądowa interwencya nastąpiła tylko za osobistą obrazę księcia Napoleona.

— Rano dnia 15. b. m. wywiesił jeneralny konzul sardyński w Marsylii na gmachu konsulatu napis: Konsulat jeneralny włoski. Herby pozostawił sardyńskie. — Poselstwo austryackie zajeło od dnia 15. b. m. dawniejszy hotel ministerstwa spraw wewnętrznych przy ulicy Grenelle St. Germain.

— Po zawarciu traktatu handlowego między Belgią i Francyą będą zniesione paszporta. — Anglia uznała jedynowładcę Abisynii Cesarza Teodoryka, swego sprzymierzeńca, wielkiego nieprzyjaciela Francyi.

— Zaprowadzone w ministerstwie spraw wewnętrznych wraz z wejściem do władzy hr. Persigny, jeneralne dyrekcye mają być znowu zniesione.

— P. de la Gueronniérre ma być mianowany senatorem.

— Wniosek do ustawy względem uwolnienia od stęplu i opłaty portoryi dodatków przy gazetach zawierających sprawozdania parlamentu, otrzymał w komisyi prawodawczego ciała za przyzwoleniem rady stanu niektóre przypiski, które dziennikom na korzyść wyjdą.

— Dziennik *Toulonnais* donosi: Pan Montigny, francuski jeneralny konzul w Chinach, wyjeżdża temi dniami z Paryża do Toulonu, ażeby przyjmować posła od Króla Syamu. Pan Montigny oprowadzać go będzie i pokaże nasz arsenał, by go wywieść z obłędu rozszerzonego przez Anglików w Syamie, że Francya posiada tylko dwa okręta wojenne, które ciągle na indyjskie morza wyprawia.

— Przyszła w senacie kolej na odroczoną w przeszłym tygodniu petycyę, aby tytuł szlachectwa nadany od Napoleona I. pozostał dziedzicznym. Baron Vincent dowodził, jak w społeczeństwie ściśle z naturą ludzką wiąże się instytut szlachectwa, które lubo dziś z przywilejów obrane, pielęgnuje tę godność, że stawa za przykład, jak żyć uczciwie a z poświęceniem w słusznych sprawach cesarstwa. Pan Tourangin zażądał przejścia do porządku dziennego. Senat postanowił znaczną większością odesłać petycyę do ministra sprawiedliwości.

— *Monitor* ogłasza cesarski dekret z 13. b. m., który oznacza urzędowe stanowisko jeneralnego dyrektora cywilnej administracyi w Algieryi względem jeneralnego gubernatora. W Bourbonne les Bains (Haute Mazze) były dnia 12go kwietnia dwa wstrząśnienia ziemi, a dnia 14. dało się czuć w okolicy trzecie wstrząśnienie.

— Nowe i bardzo ważne odkrycie poczynił uczony francuski archeolog Mariette w ruinach w Memfis. Jest to ryty na tablicach spis 63 egipskich Królów. Biblioteka paryska i muzeum angielskie posiadają wprawdzie podobne tabele, ale nie tyle dokładne jak świeżo odkryte, mają być umieszczone w nowem muzeum założonem w samym Egipcie. Tablice odkryte w Memfis są najznakomitszym pomnikiem do uzupełnienia egipskich dynastyi w epoce przedpiramidalnej.

Włochy.

(Tworzenie nowych korpusów. — Stan rzeczy w Neapolitańskiem. — Sprostowania. — Wiadomości bieżące.)

Sardynia. Urzędowa gazeta turyńska podaje kr. dekret względem utworzenia włoskiego korpusu ochotników, o którym donoszono niedawno. Kadry 3 dywizyi, z których składać się będzie utworzą ci oficerowie korpusu ochotników połud. włoskich, który otrzymali lub otrzymają nominacye. Każda dywizya będzie liczyć dwie brygady piechoty, 2 bataliony strzelców, 1 bateryę i 1 kompanię saperów. Poźniej będą otworzone kadry sztabu jeneralnego, duchowieństwa i sądownictwa wojskowego, korpus zdrowia i pociągi. Każdy zdolny do broni może się zaciągnąć do korpusu ochotników, jeżeli już w wojsku wysłużył, lub nie doszedł 19 lat wieku. Zaciągający się muszą się zobowiązać na 18 miesięcy. O wychodźcach politycznych nie ma wprawdzie mowy w dekrecie; ale w raporcie ministra wojny do Króla stoi, że i ci będą przyjmowani, i że rząd będzie im robił największe ułatwienia.

Dziennik urzędowy zawiera także mianowanie jenerała della Rovere namiestnikiem Sycylii miasto margrabiego Montezomolo.

Neapol. Ostatnich dni dzienniki piemonckie przyniosły wiadomości o wielkiem sprzysiężeniu, które byłoby w Neapolu i w prowincyach królestwa Obojga Sycylii położonych na stałym lądzie, wywołało powszechne powstanie przeciw Piemontowi, gdyby policya piemoncka nie odkryła go zawcześnie. Dotychczasowe wiadomości potwierdzają, że ludność nie tylko w stolicy i jej okolicach, ale nawet na prowincyi oburza się na despotyczno rewolucyjne jarzmo i objawia żywą sympatyę dla króla Franciszka. W stolicy przyszło nawet do krwawych zajść, które bronią tłumić musiano; odkryto znaczne zapasy broni, mianowicie w domu pewnego Szwajcara; pragnienie zemsty posunęło się tak daleko, że podłożono ogień, w którym spłonął skarbowy magazyn tytoniu. W miasteczkach Palmi, Somma, Resina, Portici, Pozzuoli, Caserta, Aversa etc. także powstać usiłowano, co jednak równie jak w stolicy zakończyło się rozlewem krwi, i licznemi aresztacyami.

Piemonckie doniesienia z Abruzzów zapewniają, że tam panuje zupełna spokojność; ale *Union* donosi, że w wąwozie górskim w pobliżu Aquili, wieśniacy pozbawili życia 800 Piemontanów, zrzucając na nich z wysokości odłamy skał. Z Kalabryi nie ma wiadomości; ta okoliczność naprowadza na wniosek, że i tam lud o ile możności usiłuje zrzucić znienawidzoną uzurpacyę piemoncką. Garnizon Piemoncki w Neapolu musiano wzmocnić 10 tysiącem luda, a Pinelli, gotów do walki w każdej chwili, stoi znowu na czele wojska.

— Podczas gdy rząd turecki utrzymuje blokadę wzdłuż wybrzeży morza adryatyckiego, aby je chronić od nieprzyjacielskich napadów cudzoziemskich rozbójników morskich, hr. Cavour chce jak mówią, wysłać z Ankony flotę sardyńską aby krzyżowała po morzu adryatyckiem, a *Independance* całkiem przeciwnie ten zamiar tłómaczy. — Podczas gdy jedni sądzą, że piemoncki prezes ministrów ma zamiar podnosić tym sposobem ducha rewolucyjnego, jaki objawia się na wybrzeżach, i każden wybuch rewolucyjny wspierać bądź pośrednio, bądź bezpośrednio, zapewniają drudzy, że hr. Cavour bynajmniej nie ma tego na myśli, lecz że pragnie owszem przeszkodzić czynnie manifestacyom rewolucyjnym w portach piemonckich.

— Dziennik neapolitański pisze pod dniem 11go b. m. Fałszem jest, jakoby jenerał Bosco powrócił na ziemię neapolitańską. Fałszem jest, jakoby policya odkryła jakiś spisek.

Równocześnie jedno z pism medyolańskich donosi z Neapolu: Cały świat jest w najwyższym stopniu zniechęcony, a ludzie zabijają się wzajemnie z największą obojętnością. Co z tego będzie, Bogu tylko wiadomo.

Dziennik turyński *Regno d'Italia* donosi: Wiadomości z Sycylii są bardzo złe, chociaż rząd nie wyznaje tego publicznie. Agitacya się wzmaga. Bezpieczeństwo publiczne znikło. W Palermie jednego dnia zamordowano dziewiętnaście osób.

W Neapolu nowy sekretarz jeneralny p. Sacchi rozpoczął swe urzędowanie następującem rozporządzeniem:

Od dzisiaj zakazuje się podawać prośby o wsparcie, iż fundusze na to są wyczerpane.

Na posiedzeniu senatu piemonckiego dnia 15go b. m. odpowiedział minister wojny na interpelacyę Selly, że co do cytadeli messyńskiej postanowiono znieść tę jej część, która zagraża miastu.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Doniesienia z Warszawy. — Wiadomości bieżące. — Rozlokowanie wojska.)

Warszawa, 18. kwietnia. *Gazeta wiedeńska* pisze: Środki, których rząd używa, aby przywrócić spokojność, wywierają wpływ zbawienny na przywrócenie zaufania ludzi przemysłowych i na połączone z niem ożywienie przemysłu. Jednak o najbliższą nawet przyszłość nie można być spokojnym; wielu uważa obecny stan tylko jako zawieszenie broni, a partya ruchu obwinia katastrofę z 8go b. m. o pospiech, z którym czekać należało na stosowniejsze hasło. Nie myślano jednak o rewolucyi, lecz tylko o demonstracyach, któremi partya owa mniema popierać rzecz narodową.

Ale że z rosyjskiej strony nie myślą wcale dozwalać, by ubliżano powadze władzy, tego dowodzą przygotowania do dłuższego pobytu wojska. Tylko te oddziały ściągnięto do kasarni, które były służbą zmęczone, ale nowe obozują na placu Krasińskich, Saskim, Muranowa itd., a to kompaniami w namiotach. Po rozwiązaniu konstablów obywatelskich policyę zorganizowano na nowo, a to na sposób wojskowy, albowiem straż bezpieczeństwa poruczono 600 żołnierzom pod dowództwem podoficerów i sierżantów. Żołnierzom surowo nakazano mieć wzgląd na publiczność, nawet chociażby osobiście obrażeni byli, i trafiło się nawet, że ulicznicy i studenci niepokoili żołnierzy, którzy mimo to nie użyli prawa odwetu. Mówią, że prawo dla prasy jest w opracowaniu, i że ma być ułożone na wzór francuskiego i austryackiego.

Aby zapobiedz usunięciu się ze służby wielu urzędników i ostrzedz ich o następstwach, jakieby ten krok wywołał, wyszedł dzisiaj dekret cesarski, że urzędnikom, którzyby z powodu obecnego stanu zażądali dymisyi, lub oddaleni zostali jako niezasługujący na zaufanie, pensya emerytalna aż do dalszych rozkazów wypłacana nie będzie. Zresztą nie potwierdza się wcale to, co mówiono o zamiarze polskich urzędników brać dymisyę, bo od czasu jak wystąpił dyrektor komisyi sprawiedliwości radca państwa Drzewiecki i jego następca radca państwa Wołowski, jako też jenerał Gecewicz, wszyscy urzędnicy, którzy opuszczają swoje posady, są po prostu oddaleni ze służby.

Tutejszy urząd pocztowy ogłosił wczoraj, że rozporządzeniem z dnia 11go aż do dalszych rozkazów nakazane zamknięcie warszawskiej poczty listowej odnosi się tylko do korespondencyi mieszkańców miasta między sobą, ale że listy przeznaczone do odleglejszych miejsc tak w cesarstwie, jak w królestwie i za granicą, mogą być w każdym czasie oddawane na pocztę, i regularnie dalej wyprawiane będą.

Na przedstawienie komisyi rządowej spraw wewnętrznych i duchownych rozporządziła rada administracyjna w imieniu Jego Ces. Mości nową organizacyę ewanielicko-augsburskiego trybunału konsystoryalnego.

Petersburg. Stosunki włościan do właścicieli dóbr wyrabiają się wszędzie bardzo przyjaźne, jak piszą do *Hamb. Nachr.*,

zewsząd dochodzą piękne rysy wzajemnej uprzejmości. — Na mocy ogłoszonego temi dniami okólnika ministra spraw wewnętrznych dał rząd z góry urlop wszystkim urzędnikom wojskowym i cywilnym, którzy byli powołani do jakiej funkcyi w sprawie wykonania emancypacyi włościan.

— *Patrie* zdaje się być dobrze uwiadomioną o rozporządzeniach wojskowych w St. Petersburgu. Z sześciu korpusów składających armię rosyjską, trzy mają być postawione na stopie wojennej. Oficerowie i żołnierze na urlopie muszą jak najspiesznicj wstąpić w szeregi. Dwa z tych korpusów, każdy po 50.000 luda, przeznaczone są obsadzić Polskę; jeden z nich obsadził właśnie Warszawę, Lublin i Podole; zdaje się rzeczą niewątpliwą, że dwa inne korpusa będą także wkrótce postawione na stopie wojennej; przygotowania robią się na wielki rozmiar.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 24. kwietnia. Sejmy krajowe w Insprukn i Gorycyi zamknęły się wczoraj trzykrotnym okrzykiem na cześć Jego Mości Cesarza.

Tryest, 23go kwietnia. Rada miejska będzie obradować na jutrzejszem posiedzeniu nad wnioskiem względem amnestyi za polityczne zbrodnie i przestępstwa. Dr. Descovich, któremu podesta odebrał wczoraj głos, podał się do dymisyi.

Zagrabie, 23. kwietnia. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu przyjęła izba odczytany regulamin obrad z małemi zmianami. Wiceprezydentem sejmu obrany został nadżupan hrabia Jankovic.

Londyn, 24. kwietnia. Na wczorajszem posiedzeniu izby niższej odmówił lod J. Russell przedłożenia korespondencyi względem konfiskaty broni przesłanej z Genuy do Gałaczu. Tę broń przywiózł napowrót do Genuy okręt angielski, ponieważ książę Couza i Porta niewiedzieli co z nią zrobić.

Berlin, 24. kwietnia. Od granicy polskiej donoszą z 23. b. m.: Za śpiewanie patryotycznych pieśni w kościołach w Warszawie uwięziono kilku. W mieście fabrycznem Łodzi napadli niemieccy fabrykanci w nocy z 21. swoich konkurentów żydowskich i zburzyli do szczętu ich przędzalnię. Polacy i włościanie z okolicy pospieszyli żydom na pomoc i wszczęła się krwawa walka, w której wielu zostało ranionych a jeden zginął.

Turyn, 23. kwietnia. Garibaldi miał przedwczoraj długą audyencyę u Króla i dał się nakłonić do tego, żeby nie występował więcej w parlamencie. Mówią nawet, że Garibaldi chce odwołać swój projekt względem uzbrojenia narodu. — W liście do Cialdiniego odpiera Garibaldi podnoszone przeciw sobie zarzuty i oświadcza, że będzie oczekiwał spokojnie, aż monarchya narodowa zażąda od niego zadosyćuczynienia. Nie potwierdza się wyjazd Garibaldego z Turynu.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 25. kwietnia.

Hotel europejski: PP. Zagórski Michał, z Dzurowa.
Hotel Langa: Czibak Teodor, pułkownik mołdawski i Warnow-Likano Jerzy, z Jas.
Zajazd podolski: Szczepański Fran., z Dubki.
Hotel Kuhna: Br. Brückmann Ludw., z Manasterzec.
Do domu nr. 179^2/$_4$: Siarczyński Zyg., z Streptowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 25. kwietnia.

PP. Zadurowicze Grzegorz i Kajetan, do Seńkowiec. — Keplicz Marc., do Worozowa. — Kabaczek Alojzy c. k. podporucznik do Przemyśla. — Piotrowscy Adam i Adolf, do Ułanowa. — Doniszewski Wac., do Winiary.

T E A T R.

Dziś w teatrze polskim: „**Grochowy wieniec,**“ obraz narodowy ze śpiewami w 4 aktach Antoniego Małeckiego.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 24. kwietnia 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god zrana	324.60	0.0	75 0	wschodni	sł.	pogoda
2. god. po poł.	323.78	+ 6 0	62 9	północny	„	pochmurno
10. god. wiecz.	323 77	+ 4 0	63.5	„	ci.	„

Kurs lwowski.

Dnia 25. kwietnia.

		gotówka		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	90	6	98
Dukat cesarski	„ „	6	92	7	1
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	12	5	12	25
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	30	2	33
Talar pruski	„ „	2	20	2	24
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	81	—	82	—
„ „ „ m. k. za 100 złr.	bez kuponów	85	—	86	—
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	158	—	160	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	64	—	65	—
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	76	—	77	—

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 25 kwietnia.

	Instytut kupuje		Instytut sprzedaje		Za kupon wypada	
	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.
Dawne prócz kuponów 100 po w. a.	86	10	86	94	1	33
Nowe „ „ 100 „ „	82	—	82	80	1	26^2/

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i wekslí.

Dnia 25. kwietnia.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 76.60. Metaliki po 5% za 100 zł. 65 60; po 4^1/$_2$% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 725. instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 163 20; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. południ. niemieck. waluty 147.75. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 148.40. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 7.1. dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro —.—.

KRONIKA.

(Kary w marynarce rosyjskiej.) Raport jeneralnego audytoryatu rosyjskiej marynarki podaje ciekawe szczegóły co do kar używanych na flocie. Główne miejsce zajmuje między nimi chłosta cielesna, a osobliwie bieganie przez rózgi. Z 326 karanych cieleśnie biegało przez rózgi 235, zatem z 10 przebywało tę karę 7. To było powodem, że w projekcie nowego karnego kodexu wojskowego wyznaczono karę rózeg na takie wypadki, gdzie podług cywilnego kodexu kryminalnego podpada zbrodniarz karze śmierci, a zatem traci wszelkie swoje prawa obywatelskie. Do roku 1856 puszczano zwykle przez rózgi szeregiem 200 ludzi, jednak w miarę zbrodni wzrastała ta cyfra aż do 3000. W roku 1856 przyjęto za normę liczbę 100, a najwięcej 1000. Teraz więc wyznaczono na ciężkie zbrodnie taką karę, jaka była dawniej na mniejsze zbrodnie, a mimo to, jak stwierdza doświadczenie, nie pomnożyła się przezto liczba zbrodni.

(Co to były sądy kahalne starozakonnych w dawnej Polsce.) Sąd kahalny przedstawiał sam rząd pojedynczych kahałów. Był on w gminach i miastach żydowskich tem samem, czem w miastach magistraty. Skład sądów kahalnych był w różnych miastach rozmaity, różne też nosił nazwiska. Miał on, podobnie do wszystkich sądów średnich wieków, zarazem władzę administracyjną i sądową. Obie zaś oznaczone miały pewne swe granice, zakreślone im to przez porządki wojewódzkie, to przez przywileje lub dekreta Królów. Co się tyczy władzy sądowej, sądził on sprawy żydowskie w instancyi pierwszej. (Drugą stanowił Wojewoda, trzecią Król) Nie tylko zaś sądził sprawy między żydami, ale chrześcianie, często czując się od żydów pokrzywdzonymi, pozywali ich do sądów kahalnych. Co się zaś tyczy władzy administracyjnej, był przy sądach tych zarząd wewnętrzny całego kahału. Kary były najrozmaitsze; wiadomo, że sąd kahalny Poznański miał prawo karać nawet śmiercią.

Sądy kahalne, przedstawiające żydowstwo i kahały polskie, musiały mieć jakichś pośredników między sobą a dwiema władzami państwa, którym podlegały, to jest królewską i wojewódzką. Tymi pośrednikami byli: syndyk jeneralny żydów Królestwa Polskiego i rabini pojedynczych kahałów. Pierwszy syndyk jeneralny, był najwyższym urzędnikiem między żydami polskimi. Był on wybrany od Króla, chociaż nie bez tego, aby żydzi kandydatów swych nie przedstawiali. Musiał on, jeżeli nie prezydować, to przynajmniej udział brać w zjazdach rabinów. Przed Królem reprezentował on swoich współwyznawców i był niby ich ambasadorem przy dworze. Prowadzenie wszystkich spraw żydowskich, które rozstrzygnienia Króla czekały, do niego należało. Jego staraniem miało być także wyjednanie potwierdzenia przywileju głównego od każdego nowo obranego Króla, co wprawdzie było tylko formalnością, gdyż potwierdzenie to Król w przysiędze inauguralnej uczynił, jednak zwyczajem ustalone.

Czacki wzmiankę robi o takim syndyku jeneralnym pod Zygmuntem I., którego on zaś nazywa starszym żydowskim; jest to Michał z Brześcia. Tegoż przywilej nominacyjny, jako też wielu jego następców mianowanie czytał Czacki w metryce litewskiej.

Drugim takim pośrednikiem między władzą żydowską a władzą państwa, a mianowicie między sądem kahalnym a wojewodą, był rabin. Był on głową kahału, a prezydentem sądu kahalnego. Na urząd swój wybierany był przez gminę, a potwierdzany przez wojewodę. Czacki utrzymuje, że byli w dawnej Polsce jacyś arcyrabini, którzy początek swój wzięli od owych starszych żydowskich. Atoli p. Ludwik Gumplowicz w wybornej swej rozprawie o przywileju Bolesława Wstydliwego, czyli o organizacyi żydów w Polsce zaprzecza temu, gdyż ani w języku hebrajskim, ani w mowie żydowskiej żadnego takiemu urzędowi odpowiedniego nie znalazł nazwiska. Kładła wprawdzie niektórych rabinów wyżej nad swych kolegów opinia publiczna, ale pochodziło to albo od sławy uczoności, albo od znaczenia miasta i starożytności gminy, nie było zaś nigdy wyższości oficyalnej.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.